

ITINERARI FORMATIU UNITAT DOCENT APARELL DIGESTIU HOSPITAL SANTA CREU I SANT PAU

Especialitat: Aparell Digestiu

Data revisió: Febrer 2020

Cap de la Unitat Docent: Dra. Angels Escorsell

Tutores docents: Dra. Cristina Gómez
Dra. María Poca
Dr. Xavier Torras

Data d'aprovació per la comissió de docència: 11 de març 2020

INTRODUCCIÓ:

El programa de formació sanitària especialitzada (FSE) es basa principalment en l'aprenentatge assistencial tutelat, de manera que el resident vagi adquirint de manera progressiva experiència en la presa de decisions, habilitats i actituds pròpies de la seva especialitat. El real Decret 183/2008 publicat al febrer 2008 insisteix en la necessitat d'establir un sistema de supervisió progressiu, per què el resident vagi adquirint autonomia, i s'han de delimitar uns nivells de responsabilitat per cada any de residència, i també per a cada tècnica o àrea de coneixement. Així, al Servei de ***l'Aparell Digestiu*** hi han algunes tècniques que han de ser conegudes per tots els residents des dels primers mesos de començada i d'altres, en canvi, no es consideren fonamentals per a la formació bàsica d'un especialista, i el resident purament ha de conèixer-les i haver-les presenciats.

Si bé el tutor docent és el principal responsable de la formació del resident i qui ha d'establir quin grau d'autonomia té a cada moment, el Real Decret estableix el deure general de supervisió de tot el personal facultatiu que treballa a un centre docent, i per tant tot el Servei participa en aquesta tasca.

En cada una de les àrees de rotació s'ha establert un protocol de supervisió, adquisició de competències i nivell d'autonomia del resident segons els objectius docents generals i específics marcats.

Els nivells tant de responsabilitat com d'habilitats a assolir estan dividits entre:

- **Nivell 1:** activitats realitzades directament pel resident, sense necessitat d'una tutorització directa. El resident executa, i posteriorment informa.
- **Nivell 2:** activitats realitzades directament pel resident sota supervisió.
- **Nivell 3:** activitats realitzades pel personal sanitari del centre i observades i/o assistides en la seva execució pel resident.

DURADA DE LA FORMACIÓ:

4 anys

OBJECTIUS GENERALS

- Completar una formació mèdica general
- Obtenir una formació específica en la Especialitat de Aparell Digestiu, tant en en l'aspecte clínic com en el tecnològic.
- Iniciació a la Recerca
- Capacitació en les tècniques de comunicació mèdica: presentacions, publicacions i eficiència en la tasca docent.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

PLA DE ROTACIONS

ANY	ÀREA DE ROTACIÓ	MESOS
R1	Sala Hospitalització Patologia Digestiva	3
	Hospitalització Medicina Interna	6,5
	Urgències Generals	1
	Nefrologia	1,5
R2	Sala Hospitalització Digestiu	9
	Unitat de Semicrítics	2
	Unitat de malalties Infeccioses	1
R3	Unitat d'Endoscòpia Digestiva	8
	Exploracions funcionals	2
	Radiodiagnòstic	2
	Assistència Primària (1 tarda / setmana)	2
R4	Unitat de Sagnants	6
	Rotació electiva	2
	Endoscòpia avançada i Hemodinàmica Hepàtica	4

RESIDENT DE PRIMER ANY

1- SALA HOSPITALITZACIÓ EN PATOLOGIA DIGESTIVA (3 mesos).

Objectius:

- Utilitzar els programes informàtics necessaris per la activitat assistencial. Responsabilitat nivell 2
- Maneig dels pacients ingressats a la planta de digestiu. Responsabilitat nivell 3 i 2
- Donar la informació adequada als pacients i familiars. Responsabilitat nivell 3 i 2

- Comentar la patologia del pacient en les reunions de planta. Responsabilitat nivell 3 i 2

Requisits quantitativs mínims:

- 20 històries clíniques
- 5 informes d'alta
- 10 interpretacions d'ECG
- 20 interpretacions de Rx tòrax
- 10 paracentesis diagnòstiques/terapèutiques

2- HOSPITALITZACIÓ EN MEDICINA INTERNA (6,5 mesos).

Objectius:

- Profunditzar en els aspectes relacionats amb la realització d'una historia clínica i una exploració física complerta i detallada, per ser capaç d'identificar problemes clínics aguts i crònics i de planificar actituds diagnòstiques i terapèutiques encaminades a la seva resolució. Responsabilitat nivell 3-2
- Familiaritzar-se amb els procediments diagnòstics d' us més freqüent, conèixer les seves indicacions, limitacions i potencials complicacions i saber interpretar els resultats obtinguts. Responsabilitat nivell 3-2
- Observar i aprendre el maneig clínic dels pacients que pateixen malalties d'alta prevalença de diverses àrees de la medicina, com respiratòries (MPOC, asma, TBC, pneumònia, TEP, embassament pleural...), cardiocirculatories (HTA, IAM, angor, ICC, arítmia, aneurisma de aorta), renals (IRA, IRC, sdme nefròtica, litiasi renal, RAU), endocrinològiques (DM, sde metabòlic, disfunció tiroïdal, dislipèmies), neurològiques (AVC, demències, epilèpsia, meningitis, Parkinson), infeccioses (SIDA, sèpsia), hematològiques (citopènies, leucèmies, limfomes), oncològiques i reumatològiques (AR, LES, artritis). Responsabilitat Nivell 3-2
- Atendre amb tutela directa, al menys 100 pacients hospitalitzats (nivell de responsabilitat 2 i 3). Responsabilitat Nivell 3-2

Requisits quantitativs mínims:

- 50 Històries Clíniques en pacients hospitalitzats
- 40 Informes d'alta
- 60 interpretacions d' ECG
- 60 interpretacions de Rx tòrax
- 40 interpretacions de Rx abdomen
- 15 paracentesis diagnòstiques/terapèutiques
- 2 toracocentesis

3- SERVEI D'URGÈNCIES GENERALS (1mes).

Objectius:

Els objectius docents s'assoliran durant aquesta rotació i durant les guàrdies que realitzaran en aquesta àrea durant tot l'any:

- Diagnosticar i tractar inicialment les principals situacions urgents ateses al servei d'urgències. Responsabilitat Nivell 3 i 2
- Avaluar les situacions d'emergència. Responsabilitat Nivell 3 i 2
- Aplicar els protocols en l'ús de suport vital bàsic i avançat. Responsabilitat Nivell 3 i 2.
- Conèixer els diferents Codis d'atenció emergent (Codi Ictus, Codi IAM, Sodi Sèpsia). Nivel, Responsabilitat 2
- Identificar i tractar la intoxicació aguda. Responsabilitat Nivell 3 i 2.
- Interactuar amb el pacient i la família en una situació d'emergència. Responsabilitat Nivell 3 i 2

Requisits quantitativs mínims:

- 30 Històries Clíniques en pacients d'urgències
- 20 interpretacions d' ECG
- 20 interpretacions de Rx tòrax
- 20 interpretacions de Rx abdomen
- 2 paracentesis diagnòstiques/terapèutiques

4- SERVEI DE NEFROLOGIA (1.5 mesos).

Objectius:

- Aprendre a valorar la funció renal. Responsabilitat Nivell 3 i 2.
- Aprendre els factors que condicionen un deteriorament de la funció renal. Responsabilitat Nivell 3 i 2.
- Aprendre les indicacions de diàlisi . Responsabilitat Nivell 3 i 2

Requisits quantitativs mínims:

- 5 histories clíniques
- 5 interconsultes hospitalàries tutoritzades

RESIDENT DE SEGON ANY

L'activitat docent del resident de segon any esta dedicada fonamentalment a la formació general en Patologia Digestiva e iniciació en el coneixement i maneig de pacients crítics

1- SALA HOSPITALITZACIÓ PATOLOGIA DIGESTIVA (8 mesos)

Objectius:

- Formar-se en el maneig general dels problemes digestius mes freqüents, incloent el dolor abdominal, diarrea, constipació, nàusees, hemorràgia digestiva, anèmia, icterícia i dispèpsia Responsabilitat Nivell 1
- Formar-se en el diagnòstic, maneig i tractament de les principals patologies digestives que requereixen d'ingrés hospitalari, com la cirrosi i les seves complicacions, la pancreatitis aguda i crònica, la malaltia inflamatòria intestinal, l'hemorràgia digestiva i les neoplàsies d'origen digestiu. Responsabilitat Nivell 1
- Atendre amb responsabilitat directa al menys 100 pacients hospitalitzats que pateixin malalties digestives Responsabilitat Nivell 2

Requisits quantitius mínims:

- 50 històries clíniques de pacients hospitalitzats
- 30 informes d'alta
- 20 paracentesis diagnòstiques/terapèutiques

2- UNITAT DE SEMICRÍTICS (2 mesos).

Objectius:

- Aprendre a realitzar puncions venoses i arterials i practicar correctament les tècniques de reanimació vital bàsica Responsabilitat Nivell 2
- Aprendre a valorar el moment adequat i la tècnica per intubar a un pacient Responsabilitat Nivell 2.

Requisits quantitius mínims:

- Realitzar 1 intubació orotraqueal
- Realitzar 1 punció arterial

3- UNITAT DE MALALTIES INFECCIOSES (1mes).

Objectius:

- Aprendre la importància de les bacteries multiresistents Responsabilitat Nivell 2.
- Aprendre a prevenir l'aparició de bacteries multiresistents. Responsabilitat Nivell 2.
- Aprendre a tractar de forma correcta les infeccions mes habituals al hospital. Responsabilitat Nivell 2.

Requisits quantitius mínims:

- Participar en 10 interconsultes hospitalàries, demanera tutoritzada

RESIDENT DE TERCER ANY

L'activitat docent estarà dedicada fonamentalment a la formació en tècniques d'Endoscòpia Digestiva, proves funcionals digestives i radiologia digestiva. Así mateix es disposa de una rotació per un centre de Assistència Primària per conèixer i formar-se en l'àmbit de la medicina ambulatoria

1- UNITAT D'ENDOSCÒPIA (8 mesos).

Objectius:

- Iniciar l'entrenament en endoscòpia digestiva diagnòstica i terapèutica, amb capacitat per realitzar gastroscòpies i colonoscòpies amb sedació, presa de biòpsies i polipectomies/mucosectomies. Responsabilitat Nivell 2
- Col·laboració en realització de eco endoscòpies, enteroscòpies, colangiografies, pròtesi endoscòpica Responsabilitat Nivell 3

Requisits quantitativs mínims

- 100 gastroscòpies diagnòstiques
- 100 colonoscòpies diagnòstiques
- 50 endoscòpies terapèutiques (lligadures, polipectomies, mucosectomies, injecció hemostàtica, argón...)
- 5 gastrostomies endoscòpiques

CONSULTES EXTERNES DE PROCTOLOGIA, PÒLIPS I MALALTIA INFLAMATÒRIA INTESTINAL

Durant aquest període, rotarà també en aquestes consultes:

Objectius:

- Diagnòstic i tractament de la patologia ano-rectal, pòlips de colon i malaltia inflamatòria intestinal Responsabilitat Nivell 1

Requisits quantitativs mínims

- 20 visites ambulatories (10 primeres i 10 segones)

2- UNITAT D'EXPLORACIONS FUNCIONALS (2 mesos)

Objectius:

- Realitzar i interpretar pH-metries i manometries esofàgiques, tècniques de bio-feedback i test de l'alè espirat Responsabilitat Nivell 2

Requisits quantitativs mínims

- 10 exploracions funcionals (manometria, pH metria)

3- RADIODIAGNÒSTIC (2 mesos)

Objectius:

- Iniciar l'entrenament per realitzar ecografia abdominal diagnòstica i saber interpretar ecografia, TAC, RMN y radiologia baritada del aparell digestiu, així com les seves indicacions i limitacions Responsabilitat Nivell 2

Requisits quantitativs mínims

- Col·laboració en la realització de 10 ecografies (diagnòstica i terapèutica).

4. CENTRE D'ASSISTÈNCIA PRIMÀRIA (1 tarda setmanal durant 2 mesos)

Rotarà amb un especialista de la unitat al CAP Maragall, i del qual tenim assignada l'assistència especialitzada.

Objectius:

- Aprendre el maneig i tractament de la patologia digestiva ambulatoria i relacionar-se amb els metges de Assistència Primària, per aprofundir en el coneixement dels seus recursos, les seves limitacions i la seva dinàmica de treball Responsabilitat Nivell 2.

RESIDENT DE QUART ANY

1- UNITAT DE SAGNANTS (6 mesos).

Objectius:

- Maneig del pacient amb hemorràgia digestiva, en Hepatologia i en tècniques avançades en endoscòpia digestiva
- Atendre en les diferents vessants, inclosa la realització d' endoscòpies sota sedació, als pacients ingressats amb una patologia digestiva greu o sagnants Responsabilitat Nivell 2 i1.

Requisits quantitativs mínims

- 50 Histories Clínicas en pacients hospitalitzats.
- 30 Informes d' Alta.
- 30 endoscòpies terapèutiques

2- ENDOSCOPIA AVANÇADA I HEMODINÀMICA HEPÀTICA (4 mesos).

Objectius:

- Aprofundir el seu coneixement de tècniques endoscòpiques com la CPRE, eco endoscòpia i enteroscòpia i de la hemodinàmica hepàtica Responsabilitat Nivell 2.
- Utilitzar diverses teràpies endoscòpiques (pròtesi, tècniques hemostàtiques, mucosectomies...) Responsabilitat Nivell1.

Requisits quantitativs mínims

- Realitzar 10 endoscopies terapèutiques
- Col·laborar en realització de 10 colangiografies
- Col·laborar en la realització de 10 ecoendoscopies
- Col·laborar en la realització de 4 hemodinàmiques hepàtiques

3- ROTACIÓ ELECTIVA (2 mesos)

Durant aquest any s'ofereix al resident la possibilitat de realitzar una estada de 2 mesos en un centre de reconegut prestigi nacional o internacional, per aprofundir els coneixements i expertesa en una àrea específica de la seva elecció i segons els seus interessos.

Objectiu:

- Aprofundir en el coneixement de alguna tècnica o patologia concreta en un centre de expertesa. Responsabilitat Nivell 2 i 3.

Requisits quantitativs mínims:

- Assistir a les sessions pròpies del servei
- Col·laborar en la realització les tècniques i visites

GUÀRDIES

R1:

Guàrdies exclusivament al Servei d'Urgències Generals i Unitat d'Estada Curta, en un número de 4 al mes de mitjana.

Els objectius i nivells de responsabilitat estan recollits al document "protocol de supervisió del resident a l'àrea d'urgències", però els objectius generals són:

- Conèixer els circuits d'assistència del Servei d'Urgències Generals i els diferents nivells assistencials segons la gravetat.
- Aprendre a identificar la gravetat dels problemes que presenten els pacients i poder establir el tipus d'atenció que precisen.
- Adquirir de manera progressiva responsabilitat en decisions diagnòstiques i terapèutiques.

R2:

El resident farà una mitjana de 4-5 guàrdies al mes

Les farà majoritàriament al Servei d'Urgències Generals i a la Unitat de Semicrítics, augmentant el nivell de responsabilitat que ja ha adquirit a les guàrdies durant R1.

També començaran a fer guàrdies de l'especialitat de digestiu. En aquestes guàrdies el resident està ubicat a la sala de hospitalització i s'encarrega dels pacients

ingressats, atenen també les consultes urgents derivades del servei d'urgències o de altres sales, sempre sota la supervisió de l'adjunt de guardià de digestiu que està a càrrec de la unitat a Unitat de Sagnants. Responsabilitat nivell 3-2 de R2.

El resident també pot col·laborar ajudant a l'adjunt en la realització de les endoscòpies urgents amb un nivell de responsabilitat 3-2 .

Els objectius de les guàrdies de sala son:

- Aprendre a detectar i resoldre de forma adequada les incidències urgents dels pacients ingressats a la planta de digestiu.
- Adquirir de forma progressiva el maneig de les complicacions dels pacients amb una malaltia hepàtica i digestiva crònica.

R3-R4

El resident seguirà fent una mitjana de 4-5 guàrdies al mes, en aquest cas exclusivament ja d'especialitat i amb un nivell de responsabilitat creixent a sala d'hospitalització (nivell 2-1 de R4), i iniciant-se en la pràctica d'endoscòpies urgents (N3-2),

FORMACIÓ EN COMPETÈNCIES TRANSVERSALS:

Hi ha un seguit de competències comuns a qualsevol especialitat que han d'adquirir-se al llarg de tot el període formatiu:

Per afavorir la seva adquisició hi ha un conjunts d'accions formatives organitzades per la comissió de docència i dirigides a tots els residents de l'hospital:

ACCIONS FORMATIVES	MODALITAT	R1	R2	R3
Sessió Acollida Residents	presencial	•		
Suport Vital Bàsic	presencial	•		
Curs urgències mèdiques	presencial	•		
Estació de treball clínic	presencial	•		
Tallers d'habilitats	presencial	•		
Tallers simulació	presencial		•	•
Comunicació en l'àmbit assistencial	presencial	•		
Seguretat del pacient	on line	•		
Formació en prevenció de riscos laborals	on line	•		
Curs radioprotecció	on line	•		
Metodologia de recerca	on line	•		
Estadística bàsica amb Stata	presencial		•	
Infecció nosocomial	presencial		•	
Dilemes ètics	presencial		•	
Gestió clínica	Online/presencial			•

ACTIVITAT FORMATIVA DOCENT QUE ES REALITZA EL SERVEI:

- Sessions de mortalitat: presentades per residents. Cada 2 mesos.
- Sessions de presentacions de casos clínics i de revisió bibliogràfica presentades per residents. Cada setmana.
- Sessions de presentacions de casos clínics i de revisió bibliogràfica presentades per adjunts. Cada setmana.
- Cada resident ha de presentar-ne un mínim de 2 sessions a l'any de cada tipus de sessió.
- Paral·lelament, els R1 hauran de participar de manera activa a les sessions clíniques dels serveis pels que estigui rotant
  - Cada resident ha de presentar-ne un mínim de 3 sessions a l'any de cada tipus de sessió.

ASSISTÈNCIA ACTIVITATS DE FORMACIÓ DE L'ESPECIALITAT:

Cursos i sessions:

- R1-R4 assistència a les sessions mensuals de la Societat Catalana de Digestologia de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques
- R1-R4 assistència a les sessions mensuals de la Societat Catalana de Pancrees de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques
- R1-R4 assistència al curs anual de la Escola de Patologia Digestiva organitzat pel servei de digestiu
- R1-R4 assistència a les reunions subvencionades per la indústria farmacèutica, quan es consideri que el programa tingui un contingut adequat, a criteris dels tutors docents
- R1-R4, realització del Màster de la UOC-SCD: Curs d'especialització en l'aparell digestiu (60 crèdits).

Assistència a congressos:

- R1: Congrés Català de Digestiu
- R2: Congrés de la Societat Catalana de Digestiu i intentar assistir al Congrés Nacional de AEEH (Asociación Española para el Estudio de las Enfermedades Hepáticas) o Reunió de la AEG (Asociación Española de Gastroenterología)
- R3: Congrés de la Societat Catalana de Digestiu, Congrés Nacional AAEH o Reunió Nacional de la AEG i Reunió GETECCU (Grupo Español de Trabajo de Enfermedad de Crhon y Colitis Ulcerosa)
- R4: Congrés de la Societat Catalana de Digestologia, Curso Anual para Residentes de Diagnóstico y Tratamiento de Enfermedades Hepáticas i Congreso Nacional AAEH o Reunió Nacional de la AEG.

AFAVORIR L'ACTIVITAT DE RECERCA DELS RESIDENTS

El servei forma part de l'Institut de Investigació Biomèdica de Sant Pau i del CIBERehd
A partir de R2 s'inicia l'activitat de recerca del resident, i es fomenta la seva col·laboració progressiva en alguna de las línies de recerca del Servei:

R2

- Col·laboració en bases de dades

R3 i R4:

- Discussió de resultats i elaboració de treballs a presentar en congressos en forma de comunicacions ó pòsters: autonòmics, nacionals i/o internacionals
- Col·laborar amb el equip investigador per intentar publicar els treballs presentats.

Al final de la residència es fixa un mínim de 3 comunicacions a congressos i la col·laboració en la publicació de 1 article.